

Костєнніков Д.М.

*Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України*

МЕХАНІЗМ ПУБЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ІМІГРАЦІЇ КВАЛІФІКОВАНОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ: СУТНІСТЬ ТА ЙОГО СКЛАД

Підписання Угоди про асоціацію України з ЄС, суттєво вплинуло на поглиблення інтеграційних процесів нашої держави, що безумовно вплинуло на імміграційну складову цього процесу. Масштабне зростання міжнародної міграції створює зовнішні та внутрішні проблеми для держав, економічного, соціального, політико-правового характеру та найбільшого удару вона завдає країнам, що розвиваються. Тому в таких умовах особливо зростає роль державного публічного регуляційного впливу на процес імміграції, особливо такого її виду як трудова імміграція, оскільки істотно її зростання трансформується в некероване явище, що вкрай негативно впливає на економічні відносини, породжує демографічні зміни, впливає на формування державного ринку праці, створює ускладнення в реалізації соціальної політики держави, створює загрози для самих іммігрантів у вигляді порушення їх основоположних прав. Державна політика регулювання процесів імміграції кваліфікованої робочої сили передбачає аналіз її впливу на всі сфери життєдіяльності суспільства.

В таких умовах теоретичного та практичного значення набуває дослідження розуміння сутності механізму публічного регулювання імміграції кваліфікованої робочої сили, як одного із напрямків міграційного процесу. У науці державного управління немає єдності у підході до розуміння поняття механізму публічного регулювання. Досить часто можна зустріти його ототожнення з механізмом публічного управління.

З.М. Бурик пропонує наступне розуміння механізму публічного управління – це єдина складна система взаємопов'язаних елементів, що формується на основі причинно-наслідкових залежностей цілеспрямованого організуючого, координуючого і регулюючого впливу держави на систему суспільних відносин, шляхом застосування методів, важелів та інструментів впливу, і включає: нормативно-правовий, організаційно-управлінський, фінансово-економічний та інформаційний механізм, та реалізується на різних рівнях управління» [2].

Дещо близьке за значенням до поняття «механізму публічного управління» С. Мочерний наводить поняття «механізму публічного регулювання», і пропонує його розуміти як «комплекс основних форм і методів цілеспрямованого впливу державних установ і організацій на певний процес чи об'єкт, на розвиток суспільного способу виробництва (у тому числі продуктивних сил, техніко-економічних, організаційно-економічних та соціально-економічних відносин) для його стабілізації та пристосування до умов, що змінюються» [5, с. 379].

Аналіз наявного різноманіття розуміння поняття «механізму публічного регулювання» у наукових джерелах, дозволив автору виділити наступне його розуміння – це цілеспрямована діяльність уповноважених органів держави, за допомогою системи чітко встановлених форм, методів та інструментів законодавчого, виконавчо-розпорядчого, контролюючого, превентивного характеру, з метою регулювання суспільних відносин у сфері імміграції трудової сили в Україну, ефективного використання трудового потенціалу іммігрантів, раціонального їх залучення у сектори, які потребують кваліфікованої робочої сили, адаптації та інтеграції іммігрантів в українське суспільство та досягнення головної цілі – соціально-економічного розвитку держави, правопорядку у суспільстві.

Механізм публічного регулювання імміграції кваліфікованої робочої сили включає в себе такі складові: імміграційна політика, функції публічного регулювання імміграції, методи публічного регулювання імміграції, форми публічного регулювання, інструменти публічного регулювання.

Визначаючи функції, як обов'язкову складову механізму публічного регулювання, у сфері імміграції кваліфікованої робочої сили можна виділити наступні функції: регулююча, інтеграційна, політико-дипломатична, економічна, компенсаційна, контролююча та ін.

Основою механізму публічного регулювання імміграції кваліфікованої робочої сили є міграційна політика держави, за допомогою якої здійснюється цілеспрямований вплив держави на регулювання суспільних відносин у сфері міграції, для забезпечення захисту інтересів усіх учасників вказаних відносин.

Для науки державного управління дискусійним залишається питання визначення об'єкта регуляторного впливу. Деякі науковці називають об'єктом соціальне переміщення та соціальну мобільність [3], інші – міграційний рух працездатного населення [6], міграційні процеси [4]. Натомість, науковці уникають уваги до самих трудових іммігрантів, їхніх сімей, посередників (агентства з працевлаштування та фінансові установи), працедавців (приватних осіб, представників бізнес-структур), органів державної влади та інших учасників цього процесу. Виходячи з

цього, складно погодитися з думкою Д. Баланюка [1], який визначає, що суб'єктом регуляторного впливу є лише держава, оскільки учасниками цього процесу також є суспільні інститути [7] і ринок.

Суб'єктами регуляторного впливу на процеси імміграції є держава і ринок, а об'єктом – трудові іммігранти, члени їх сімей, роботодавці, посередники з працевлаштування та органи державної влади.

Щодо форм, у яких реалізується механізм публічного регулювання імміграції кваліфікованої робочої сили в Україну, то варто зазначити, що ці форми безпосередньо пов'язані з формами діяльності органів, що їх здійснюють. Тобто форми публічного регулювання імміграції кваліфікованої робочої сили, можна визначити як форми управлінської діяльності органів міграційної системи, і які представляють собою зовнішнє практичне вираження, контрольних організаційно-правових дій, що здійснюються у відповідності з правовими нормами і забезпечують законність здійснення міграційних процесів в Україні.

Таким чином, на підставі проведеного аналізу можна визначити, що у сучасному процесі становлення загальних європейських тенденцій імміграційних процесів кваліфікованої робочої сили, Україна має бути готовою до процесів, що відбуваються. З цією метою необхідно вироблення державної та регіональної міграційної політики, одним із регулюючих напрямків якої має стати регулювання імміграції кваліфікованої робочої сили. У цьому контексті, особливого значення набирає правильне розуміння механізму публічного регулювання, його сутність та склад, його функції, методи, засоби, форми.

Список використаних джерел:

1. Баланюк Д. М. Міграційна політика Європейських країн: досвід для України. Наукове пізнання: методологія і технологія. 2007. № 1. С. 7–17.
2. Бурик З. М. Механізм державного регулювання у сфері сталого розвитку. Державне управління: удосконалення та розвиток. № 2. 2018. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/31.pdf
3. Міграційна політика в Україні. URL: <http://www.risu.org.ua/ukr/resources/governmentsdoc>
4. Мосьондз С. О. Державна міграційна політика в сучасній Україні (адміністративно-правовий аспект): автореф. дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». К., 2003. 21 с.
5. Мочерний С. В. Економічна теорія: навч. посіб. 4-те вид., стереотип. К.: ВЦ «Академія», 2009. 640 с.
6. Нікішина М. В. Основні підходи до проблеми інтеграції мігрантів у суспільство ЄС – досвід для України. Демократичні стандарти врядування й

публічного адміністрування : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 4 квітня 2008 р.). Львів : Вид-во ЛРІДУ НАДУ, 2008. Ч. 1. С. 367–372.

7. Рыбаковский Л. Л. Миграция населения: прогнозы, факторы, политика. М.: Наука, 1987. 200 с.

Рикова Н.В.

аспірантка,

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО СЕКТОРУ

В умовах глобальної інтеграції України в Європейське та світове співтовариство економіка, як джерело еволюційної відкритої системи, функціонує під впливом досить значної кількості інституціональних чинників, базисом яких є екзогенні й ендогенні передумови, прояв яких змінюється під впливом формування нових державних та громадських інститутів, зорієнтованих на забезпечення стабільного економічного зростання.

Прояв і вплив інституціональних чинників функціонування національної економіки формується на основі поєднання та взаємозалежності соціально-економічних, техніко-технологічних, ідеологічних інститутів, які є носіями обмежень, регуляторів, стимулів, відображенням інтересів різних елементів суспільної системи та тенденцій трансформації суспільно-політичних, економічних, соціальних відносин.

Поняття «інститут», що лежить в основі терміну «інституціоналізм», розглядається як первинний елемент рушійної сили суспільства в економіці та поза її межами.

Так, до інститутів відносять державу, сім'ю, підприємництво, монополії, приватну власність, профспілки, релігію, общини, організації, все, що відображає звичаї, етику, правові рішення, суспільну психологію і еволюцію форм економіки.